

حرکت لاک پشتی ما را به نیازهای جامعه می‌رساند

تبلیغ جهادی

گفت‌وگو با حجت الاسلام والمسلمین مهدی ماندگاری



لازمه آن، ایجاد زمینه‌ای برای پرورش ذوق هنری مبلغ است.

و چهارمین رکن لازم برای مبلغ، توفیق الهی است؛ چراکه اگر مبلغی، فوق‌تخصص علمی، مهارتی و هنری تبلیغ هم باشد، ولی قرین توفیقات الهی نباشد، نمی‌تواند کار مؤثری بکند. لذا مراقبت از نفس، اخلاص، ارتباط با خدا، معنویت و اهتمام به قرآن و روایات و نوافل که تحت عنوان اخلاق تبلیغ مطرح است، به‌زیاد توفیق کمک می‌کند.

این چهار اصل، یعنی پهن کردن سفره علمی، سفره تمرین‌های مهارتی، سفره پرورش ذوق و سلیقه و سفره از‌زیاد توفیقات الهی برای تبلیغ موفق لازم است.

این چهار اصل چه قدر در ساختارهای رسمی آموزشی و تربیتی حوزه وجود دارد؟

من خیلی به حوزه خراسان اشراف ندارم؛ اما برای موفقیت باید این‌ها را در نظر داشته باشیم؛ اگر وجود دارد، تقویت شود و اگر وجود ندارد، ایجاد شود. البته مثل حوزه علمیه قم، لازم است بخشی هم به عنوان رشته تخصصی تبلیغ دایر شود تا جدی‌تر و عمیق‌تر به این مسئله بپردازند.

فکر می‌کنید به اقتضای انقلاب اسلامی، چه تغییراتی می‌توانست در سبک و محتوای تبلیغی به‌وجود بیاید؟ به عبارت دیگر شاخصه‌های تبلیغ انقلابی چیست؟

باید زمینه‌سازی شود؛ اول این که باید باور داشت که تبلیغ، یک علم است و حوزویانی که استعداد و ذوق تبلیغی دارند، آموزش تخصصی ببینند. تبلیغ باید از حاشیه بیرون بیاید؛ چون فقط مهارتی و ذوقی و سلیقه‌ای نیست و باید نگاهی علمی و تخصصی داشته باشیم. تبلیغ و ارتباطات، امروز در جهان اهمیت دارد و ما هم معتقدیم که بیان را خدای تبارک و تعالی به انسان داده است: «علم الانسان و علمه البیان».

دومین محور، مهارت و تمرین است؛ چون یک وجه آن مهارتی است و در کارگاه‌های آموزشی تخصصی و تمرین منبر ایجاد شود. ما از خلف صالح خیلی شنیده‌ایم که جلسات تمرین و نقد منبر می‌گذاشتند که امروز، مستلزم یک زمینه تخصصی و کارگاهی با اساتید مجرب است.

سومین اصل، وجوه هنری و سلیقه‌ای تبلیغ است؛ تزئین کلام و عبارات، زیبایی فراز و فرود و چینش‌ها، گزینش‌ها و پردازش‌های ادبی در عرصه منبر که

مردم نباید مبلغ انقلابی را توجیه‌کننده احوال و اعمال حکومت بدانند؛ بلکه مبلغ دین، حکومت را با منطق درست تقویت می‌کند و در جای خود و با دلایل دینی، از جایگاه‌های حکومت، انتقاد نیز خواهد کرد.

«مهدی ماندگاری» علاوه بر تحصیلاتش در خارج فقه و اصول، با کارشناسی ارشد علوم سیاسی در حوزه و دانشگاه به تدریس می‌پردازد؛ اما او با منبر و روایت‌گری راهیان نور بیشتر شناخته شده است. از حجت الاسلام مهدی ماندگاری درباره تبلیغ و ویژگی‌های تبلیغ انقلابی پرسیدیم...

طبیعتاً هم اکنون نیز از این حوزه چنین توقعی می‌رود؛ چراکه علاوه بر رسالت حوزوی، سابقه تاریخی و هم‌جواری با وجود امام رضا (ع) به عنوان عالم آل محمد (ص) نیز چنین اقتضای کند. امام بزرگوار هم مشهور پایتخت معنوی ایران می‌دانستند.

این امر چه تأثیری در برنامه‌ریزی‌های حوزه خراسان خواهد داشت؟ آیا معتقدید کارکردهای حوزه‌ها باید متفاوت باشد؟

فکر می‌کنم هر حوزه باید به اقتضای استعدادها، پیشینه، توقعات و الزامات جغرافیایی‌اش رفتار کند و نیازی نیست که همه حوزه‌ها شبیه هم باشند؛ همچنان که همه دانشگاه‌ها شبیه هم نیستند. باید ببینیم اقتضای حوزه علمیه خراسان چیست و تعلیم و تربیت بر اساس آن انجام شود.

انجام این وظیفه چه الزاماتی را در حوزه می‌طلبد؟ یعنی از نظر آموزشی و تربیتی چه اتفاقاتی باید در حوزه بیفتد؟

برای تقویت عرصه تبلیغ، در چهار محور

با توجه به ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های حوزه علمیه خراسان، کارویژه این حوزه از نظر شما چیست و مباحث تبلیغی چه اولویتی در کارکردهای آن دارد؟

آیه «نر» در قرآن، تبلیغ را به عنوان اصلی‌ترین کارکردهای حوزه علمیه مطرح می‌کند: «... و لینذرو قومهم اذا رجعوا الیه». قرآن اساسی‌ترین کار حوزویان را تبلیغ می‌داند؛ در هر جایگاهی که باشند، اعم از تدریس، تحصیل، قضاوت، مدیریت اجرایی، فرهنگی و غیره. صبغه روحانی در هر جایگاهی بر همه چیز می‌چربد؛ چون وقتی مردم این لباس را می‌پینند و اسم آن جایگاه را می‌شنوند، اولین چیزی که به ذهنشان تبادر می‌کند، تبلیغ و تبیین و ترویج دین اسلام است. او اول مبلغ است و بعد مدرس یا محقق یا مدرس یا محصل یا امام جماعت یا قاضی یا نماینده ولی فقیه.

آیا حوزه علمیه خراسان در این زمینه، مزیت‌ها و ویژگی‌های خاصی دارد؟ حوزه علمیه خراسان از ابتدا به پرورش مبلغان سرآمد و برجسته مشهور بوده و حوزه‌های خطیب‌پرور و مبلغ‌پرور است.